

Βλαστοκύτταρα και μεταμοσχεύσεις υπό το φως της Βιοηθικής (Μαρία Ιωσηφίδου, Νοσηλεύτρια - Μάστερ Θεολογίας)

/ [Πεμπτούσια](#)

Εισαγωγή

Σύμφωνα με την εκτίμηση ειδικών βιοηθικολόγων η έρευνα της φύσης και των δυνατοτήτων βλαστοκυττάρων απετέλεσε πρόσφατα και για αρκετό χρονικό διάστημα το υπ' αριθμ. 1 θέμα ενδιαφέροντος του βιοηθικού διαλόγου^[1]. Οι ιδιότητες της ολοδυναμίας και της πολυδυναμίας των κυττάρων αυτών προσέλκυσαν το βλέμμα των ερευνητών με σκοπό την λύση του γρίφου της διαφοροποίησης των αρχέγονων κυττάρων.

Human eye anatomy and blue DNA background

Υπήρξε ευρεία πεποίθηση ότι εάν θα μπορούσαν τα κύτταρα αυτά να προγραμματιστούν ώστε να εξελιχθούν σε συγκεκριμένες μορφές ιστών και οργάνων, θα μπορούσαν να λυθούν πολλά προβλήματα στο πεδίο των μεταμοσχεύσεων. Το βασικό πρόβλημα στις μεταμοσχεύσεις είναι το γνωστό ζήτημα της αντιγονικής ασυμβατότητας. Αφ' ενός η ασυμβατότητα αυτή περιορίζει τον αριθμό των πιθανών δοτών για έναν λήπτη και αφ' ετέρου ακόμη και με συμβατό μόσχευμα το λήπτης πάντοτε λαμβάνει ανοσοκατασταλτικά φάρμακα τα οποία, παρά την ευεργετική τους δράση, δημιουργούν και αρκετές παρενέργειες. Η δυνατότητα εργαστηριακής παραγωγής ιστών και οργάνων για μεταμόσχευση από βλαστοκύτταρα με τον γονότυπο του λήπτη ουσιαστικά θα έλυσε αυτό το ζήτημα. Ένα άλλο ζήτημα περισσότερο οφθαλμοφανές στις μεταμοσχεύσεις, το οποίο σχετίζεται άμεσα με το προαναφερθέν είναι η ανεπάρκεια μοσχευμάτων καθ' εαυτήν. Τα μοσχεύματα λαμβάνονται ως γνωστό είτε από ζώντες δότες οι οποίοι εθελοντικά προσφέρουν κάποιο διπλό όργανο, π.χ. νεφρό, ή από πτωματικούς δότες στην κατάσταση του εγκεφαλικού θανάτου^[2]. Τα ζητήματα ιατρικής και βιοηθικής φύσεως που αναφύονται στην κλασική διαδικασία των μεταμοσχεύσεων είναι πολλά και έχουν διεξοδικά ερευνηθεί τόσο από πλευράς της βιοηθικής επιστήμης όσο και από πλευράς θεολογίας. Πρέπει να σημειωθεί ότι είναι το πρώτο ζήτημα για το οποίο εξέδωσε επίσημο γνωμοδοτικό κείμενο η

ειδική επιτροπή βιοηθικής της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος^[3]. Και εντός του ακαδημαϊκού χώρου του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου έχουν εκπονηθεί πολύ σοβαρές μεταπτυχιακές εργασίες οι οποίες διεξοδικά κάλυψαν τα ηθικά ζητήματα των μεταμοσχεύσεων^[4]. Για τον λόγο αυτό στην παρούσα εργασία δεν θα υπεισέλθουμε στην βιοηθική θεώρηση των μεταμοσχεύσεων καθ' εαυτήν. Εμείς θα προσπαθήσουμε να καταγράψουμε και να παρουσιάσουμε την σχέση της βλαστοκυτταρικής έρευνας και τις εφαρμογές της σε μία διευρυμένη έννοια του όρου «μεταμόσχευση». Στην παρούσα εργασία θα γίνει λόγος για την λήψη και μεταμόσχευση κυττάρων και ιστών με σκοπό την θεραπεία ή την βελτίωση της υγείας σε ένα επίπεδο πολύ πιο αρχικό από εκείνο των τελικά σχηματοποιημένων οργάνων. Όπως θα δούμε αναλυτικά στη συνέχεια, τα βλαστοκύτταρα κατόπιν επεξεργασίας μπορούν να εισαχθούν σε όργανα και ιστούς όπου υπάρχει δυσλειτουργία κυττάρων και να την αναπληρώσουν. Πολλές σοβαρές ασθένειες, όπως διάφορες μορφές καρκίνου, λευχαιμίες, αιματολογικές διαταραχές, ανοσοανεπάρκειες, αυτοάνοσα νοσήματα, σοβαρές νευροεκφυλιστικές διαταραχές κ.ά. βλέπουν το μέλλον της θεραπείας τους στην επεξεργασία και την μεταμόσχευση βλαστοκυττάρων. Αλλά και άλλες καταστάσεις λιγότερο επικίνδυνες, αλλά με σοβαρή επίπτωση στην ποιότητα ζωής προσβλέπουν με αισιοδοξία στην ίδια κατεύθυνση.

Στα πρώτα τρία κεφάλαια της εργασίας γίνεται αναφορά στον ορισμό των βλαστοκυττάρων, τις πηγές από τις οποίες μπορούν να ληφθούν και τις χρήσεις τους. Το τέταρτο κεφάλαιο αναπτύσσει μια συνοπτική παρουσίαση της νομικής αντιμετώπισης της χρήσης των βλαστοκυττάρων τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλα κράτη. Το πέμπτο κεφάλαιο αναλαμβάνει να κάνει μια παρουσίαση της ηθικής γενικότερα και της βιοηθικής ειδικότερα, παρουσιάζοντας τις αρχές που την διέπουν. Παράλληλα, παρουσιάζεται η προσέγγιση της Ορθόδοξης Θεολογίας στο θέμα της χρήσης των βλαστοκυττάρων με αναφορές στο status του εμβρύου και στις βασικές θεολογικές αρχές.

(Συνεχίζεται)

[1] Ν. Κόιος, «Έρευνα στα βλαστοκύτταρα: Μία προσέγγιση με βάση την ορθόδοξη βιοηθική», (2012) Διαθέσιμο στο σύνδεσμο <https://www.pemptousia.gr/2012/09/erevna-sta-vlastokittara-mia-proseng/> (Πρόσβαση (10/11/2015))

[2] Νικολάου Μητροπολίτου Μεσογαίας και Λαυρεωτικής, «Αλλήλων μέλη», (2005) σελ. 31-32

[3] Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, Επιτροπή Βιοηθικής, *Επίσημα Κείμενα Βιοηθικής, Μεταμοσχεύσεις, Ευθανασία, Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή,*

Αθήνα, (2007)

[4] Α. Αλεκόπουλος, «Βιοηθικά προβλήματα στην Μονάδα Εντατικής Θεραπείας», Διπλωματική εργασία, ΕΑΠ Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών (2015)